

ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ МОЛОДІ НА РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН

Тези підготовлено у межах проєкту 611599-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-MODULE «Соціальне та економічне включення біженців та мігрантів до Європейського Союзу: виклики для України»

Funded by the
European Union

Gen Z — один із головних двигунів змін на сучасному ринку праці. Покоління Z, яке визначається як покоління людей, народжених у період з 1997 по 2012 рік (у 2025 році їм буде від 12 до 27 років), виросло зі смартфонами та соціальними мережами, а також із супутніми зручностями. Реалії сучасної економічної моделі такі, що молодь на ринку праці, а отже і в суспільстві в цілому, займає одне з найбільш вразливих положень [1]. Ця соціальна група більше страждає від безробіття, має нижчий рівень заробітної плати, частіше працює без будь-яких соціальних гарантій тощо. Положення молоді на ринку праці викликає особливу тривогу, оскільки відрізняється найвищим ступенем нестабільності та вразливості. Навіть у найбільш сприятливі періоди молоді люди з більшою ймовірністю залишаються безробітними або зайнятими на менш якісних робочих місцях, ніж доросле населення. Міленіалів, народжених між 1981 і 1996 роками, називають "втраченим поколінням". Багато з них вийшли на ринок праці в той час, коли світ оговтувався від світової фінансової кризи 2007-2009 років, під час якої молоді люди постраждали непропорційно сильно. У 2012-2014 роках більше половини молодих людей в Іспанії, які хотіли знайти роботу, не змогли її знайти. Рівень безробіття серед молоді в Греції був ще вищим. "Work Bitch" Брітні Спірс, популярна пісня, випущена в 2013 році, містила безкомпромісне послання молодим міленіалам: якщо ви хочете хороших речей, вам доведеться наполегливо працювати [2].

Що з цього приводу кажуть дослідження Міжнародної організації праці [3,4]?

- ✓ Загальний рівень недовикористання робочої сили серед молоді більш ніж удвічі перевищує цей показник серед людей більш зрілого віку (26% і 11% відповідно).
- ✓ Рівень безробіття серед молоді у 2022 році (14%) майже втричі перевищував загальні показники.
- ✓ Навіть у найбільш сприятливі періоди молоді люди з більшою ймовірністю залишаються безробітними або зайнятими на менш якісних робочих місцях, ніж доросле населення. Більшість працюючої молоді зайняті неформально.
- ✓ 24% молодих людей сьогодні належать до так званої NEET-групи (тобто не охоплені ні освітою, ні зайнятістю, ні навчанням).

У більшості країн ОЕСР рівень безробіття серед молоді у віці 15–24 років знижується, хоча швидкість зниження сильно варіюється залежно від країни [5]. У середній економіці ОЕСР зараз рівень безробіття серед молоді становить трохи більше 10% — це щонайменше 20-річний мінімум і приблизно половина піка пандемії. Незважаючи на те, що більшість країн ОЕСР слідує схожій траєкторії, між ними існують значні відмінності в рівні безробіття серед молоді. Наприклад, у Німеччині протягом останнього десятиліття зберігався стабільно низький рівень безробіття серед молоді порівняно із середнім показником по ОЕСР, тоді як у Франції та Італії цей рівень був вищим за середній. Багато країн, які історично займали низькі місця в Youth Employment Index, такі як Італія, суттєво знизили рівень безробіття серед молодих працівників за останнє десятиліття (і іноді набагато швидше, ніж країни з найвищими показниками). Рівень безробіття у Великій

Британії точно відповідає середньому показнику по економіці ОЕСР за останнє десятиліття і навіть перевищив середній показник під час пандемії. Але дані 2024 року показують, що рівень безробіття серед молоді у Великій Британії знову зростає, оскільки посилення грошово-кредитної політики чинить тиск на економічну активність, і наразі він на 1,5 відсоткового пункту вищий, ніж у середньому по ОЕСР. Таким чином, молоді працівники страждають не лише від найвищих рівнів безробіття та нестабільної зайнятості, але й є найбільш уразливою групою в умовах періодично повторюваних криз в умовах капіталістичної економіки.

Особливу тривогу дослідників сьогодні викликає поява та розширення феномена так званого нового молодого покоління NEET ("not employed, not educated, not trained"), тобто молоді, яка одночасно не працює, не отримує освіти та трудові навички. Це явище можна віднести до головних викликів сучасності, оскільки воно не лише підриває можливість майбутнього працевлаштування та самореалізації молодих людей, але й загалом завдає великої шкоди економіці та суспільству.

Показник NEET вимірює частку молодих людей, які не працюють, не навчаються і не проходять професійну підготовку. Вони можуть бути або безробітними (тобто не працевлаштованими, але активно шукаючими роботу), або неактивними (тобто не шукаючими активно роботу). За даними Міжнародної організації праці, у 2023 році більше п'ятої частини людей у всьому світі у віці від 15 до 24 років (21,7%) вважалися NEET, у 2022 році - 23,5% [6]. У середньому в ОЕСР близько 11% молодих людей у віці від 15 до 29 років не працюють, не навчаються і не проходять навчання. Згідно з даними Eurostat, у 2023 році 11,2% населення ЄС у віці 15–29 років не працювали, не навчалися і не проходили професійну підготовку [6]. Частка осіб у віці 15–29 років у ЄС, які не працювали, не навчалися і не проходили професійну підготовку, у 2023 році варіювалася від 4,8% у Нідерландах до 19,3% у Румунії.

Для цієї вікової групи Європейський Союз встановив цільовий показник на рівні ЄС, згідно з яким частка молодих людей, що не працюють, не отримують освіти або професійну підготовку, повинна бути меншою за 9% до 2030 року шляхом покращення перспектив їх працевлаштування. У 2023 році в середньому 11,2% були визначені як NEET у ЄС. Однак існують відмінності між державами-членами, оскільки кілька країн вже досягли мети на 2030 рік [8].

За даними Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), ПАР, Туреччина та Колумбія мали три найвищі показники NEET серед молоді серед країн, де вона збирала дані. Нідерланди, Норвегія та Ісландія мали три найнижчі показники NEET серед молоді. Однак Південна Африка є особливо показовим прикладом. У 2022 році в країні був один із найвищих у світі процентних показників NEET — 42%. Загальна економіка Південної Африки допомагає пояснити цей високий рівень молоді NEET. У країні один із найвищих рівнів безробіття — майже 30% [9]. Багато NEET апатичні, переживають важкі економічні часи, живуть за рахунок кредитів і втрачають надію вийти на пенсію або купити будинок. Але не всі з них песимістично дивляться в майбутнє. Деякі молоді люди відкидають ідею про те, що бути NEET — це погано, і хочуть повернути собі цей ярлик, створивши субкультуру добровільно дрімаючих. Замість того, щоб скористатися першими з'явленими можливостями, добровільні NEET стримуються і сподіваються стати свідками розвитку культури на робочому місці, в яку вони увійдуть, коли це їм більше підійде [10]. Рух «відключеної молоді» зростає, оскільки все більше представників покоління Z намагаються знайти мету в школі та на роботі [11].

У країнах ОЕСР близько 12% молодих людей у віці від 18 до 25 років живуть у відносній бідності порівняно з 11% серед усього населення. Молоді люди можуть зіткнутися зі значною нестабільністю доходів під час переходу від освіти до роботи, наприклад, через тимчасові контракти, низькооплачувану роботу, високий ризик звільнення та періоди безробіття. Це стає проблематичним, коли вони не можуть

розраховувати на фінансову підтримку своїх сімей і мають обмежені заощадження. Відчуття бідності на ранньому етапі кар'єри може мати довготривалий вплив на перспективи працевлаштування та заробітку протягом усього життя. Це може захопити молодих людей на низькооплачувану та низькоякісну роботу, безробіття, неповну зайнятість та бездіяльність, без можливості продовжити або повернутися до навчання та розірвати порочне коло.

Економічна інтеграція молоді на ринку праці в умовах глобальних змін є ключовим завданням для сучасних суспільств. Комплексний підхід, що включає політичні, економічні та соціальні заходи, сприятиме створенню сприятливих умов для працевлаштування та розвитку молоді, забезпечуючи стабільне та процвітаюче майбутнє. Залучення молодих людей на ринок праці та в суспільство стосується не лише їх індивідуального економічного успіху та добробуту – це також стимулювання загального економічного зростання та сприяння соціальній єдності. Підвищуючи свої навички, збільшуючи можливості працевлаштування та розробляючи сприятливу соціальну політику, молоді люди мають можливість реалізувати свій потенціал і перспективи майбутньої кар'єри.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ipsos. (n.d.). Generation Z – Do they exist and what influences them? Retrieved from <file:///Users/elenaknyazeva/Downloads/Ipsos%20%E2%80%93%20Generation%20Z%20%E2%80%93%20do%20they%20exist%20and%20what%20influences%20them.pdf>.
2. The Economist. (2024). *Generation Z is unprecedentedly rich*. Retrieved from <https://www.economist.com/finance-and-economics/2024/04/16/generation-z-is-unprecedentedly-rich>
3. International Labour Organization. (n.d.). Youth Employment. URL:<https://www.ilo.org/topics/youth-employment>.
4. PMNCH. (2024). *What young people want: Education, skills and employment as priorities*. Retrieved from <https://www.who.int/pmnch/media/news/2021/youth-survey-results/en/>
5. PwC. (2024). *Youth Employment Index 2024*. URL:<https://www.pwc.co.uk/economic-services/assets/youth-employment-index-2024.pdf>
6. ILO. (n.d.). Assessing the Current State of the Global Labour Market: Implications for Achieving the Global Goals. URL: <https://ilostat.ilo.org/blog/assessing-the-current-state-of-the-global-labour-market-implications-for-achieving-the-global-goals/>
7. Eurostat. (2024). Statistics on young people neither in employment nor in education or training. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_young_people_neither_in_employment_nor_in_education_or_training
8. European Commission. The European Pillar of Social Rights. URL: <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/en/>
9. Global Affairs. (2024). Why Youth NEETs Rise Worldwide: Mental Health & Cost of Living. URL: <https://globalaffairs.org/bluemarble/why-youth-neets-rise-worldwide-mental-health-cost-of-living>
10. Business Insider. (2024). Disconnected Youth: A Tale of 2 Gen Zs in America. URL: <https://www.businessinsider.com/disconnected-youth-a-tale-of-2-gen-zs-in-america-2024-4>
11. Yahoo Finance. (2024). Meet the Disconnected Youth: A Growing Group. URL: https://finance.yahoo.com/news/meet-disconnected-youth-growing-group-180001121.html?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cuZ29vZ2xlLnNvbS8&guc e_referrer_sig=AQAAAIFWA3iTUMgOVTyw2acAeyD_hvZF7VVOSALr0Vbds6E9tQYbFfO8CZbLJL-kPQiiRO2LqxV2y1vJHu7Gbj1v_XBFHYwQxlSuVlYzuFgF5VZikPFZCKdtnUFt7wfMiURjq3FwXATE4J29bdf8DMRbGKBUJI6tY5e6k6lOjqdzW5